

MITÄ MEISTÄ TULI (Suomi, 2009)

dvoted

Young Nordic Filmmakers

Ohjaaja: Miika Ullakko

Käsikirjoittaja: Miika Ullakko

Näyttelijät: Miika Ullakko (Jake), Olli Similä (Toni), Maria Uusikylä (Erika), Jere Laukkanen (Pelle), Emilia Räisänen (Valentina), Miroslav Laur.

Levittäjä: Black Lion

Kesto: 123min.

Ikäraja: K13

Genre: Draama

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin.

Oppimateriaalin teemoja: dvoted -sivusto, indie-elokuva, elokuva-harrastus, elokuvien tekeminen, käsikirjoittaminen, elokuvan rakenne

SYNOPSIS

Elokuva kertoo kolmen luokkatoverin elämäntarinan ja sen miten omilla valinnoilla on merkitystä oman elämäntarinan muotoutumisessa. Päähenkilö, parikymppien Jake (Miika Ullakko), on ollut jo pojasta asti rakastunut Erikaan (Maria Uusikylä), mutta ei

ole koskaan tunnustanut tätä hänelle. He asuvat yhdessä, mutta vain kavereina. Luokkakokous lähestyy ja Jaken ja Erikan vanha luokkatoveri Toni vapautuu vankilasta juuri ennen sitä. Kolmas luokkatoveri Pelle (Jere Laukkanen) on samaan aikaan mielisairaalassa, mutta pakenee sieltä

päästäkseen luokkakokoukseen.

Elokuva alkaa luokkatovereiden lapsuudesta ja kouluajan traagisista tapahtumista, mitkä kokonaisuudessaan selviävät vasta elokuvan lopussa. Elokuvassa seurataan Jaken ja Erikan suhteen kehittymistä sekä palataan tapahtumiin, jotka edelsivät Tonin joutumista vankilaan. Lopussa selviää myös syy Pellen joutumisesta mielisairaalaan. Kaikkien henkilöiden ja menneisyyden haamujen kohtaaminen kulminoituu luokkakokouksessa, jolloin moni asia ratkeaa.

ELOKUVAN TAUSTAA

Mitä meistä tuli -elokuva on 22-vuotiaan Miika Ullakon ohjaama, käsikirjoittama ja leikkaama indie-elokuva, jossa hän esittää myös pääosaa. Ullakko on kerännyt ympärilleen tiimin nuoria elokuvan harrastajia. Yhdessä he toteuttivat unelmansa omasta elokuvateatterielokuvasta.

Indie-elokuva eli **independent-elokuva** tarkoittaa yleisesti ottaen riippumatonta pienen budjetin elokuvaa, joka ei ole saanut rahoitusta esimerkiksi tuotantoyhtiöiltä tai muilta rahoituskanavilta kuten Suomen elokuvasäätiöltä.

Findie-elokuva on indie-elokuvan suomalainen versio. *Mitä meistä tuli* -elokuva rahoitettiin omista ja sukulaisten varoista. Elokuvan budjetti on ollut noin 30 000 euroa, josta 2/3 on mennyt elokuvateatterilevitykseen tarkoitetun 35mm filmikopion teettämiseen.

Elokvantekijät kiersivät ahkerasti elokuvafestivaaleilla ulkomailla ja Suomessa (mm. Minun Elokuvani -tapahtumassa). Siellä he loivat kontakteja alan ammattilaisiin mm. Black Lion -tuotanto- ja levitysyhtiöön, joka alkoi hoitaa elokuvan levittämistä Finnkinon kautta.

Tekijöillä ei ole mitään varsinaista elokuva-alan koulutusta, vaan he ovat itseoppineita ja tutustuneet elokuvan tekemiseen monien Internet-sivustojen kautta. Ohjaaja Miika Ullakon mielestä on tärkeää lähestyä

elokuvaa nimenomaan tekemisen kautta, tekniset faktat löytyvät netistä.

Miika Ullakon ja tuottaja Tianyi Paninin viesti nuorille elokuvantekijöille on: ”Viimeisin huoli on hyvä kamera, sillä niitä saa nykyään niin halvalla. Tärkeintä on tiivis, asialleen omistautunut ydintiimi, jolle elokuvanteko on sydänasia.”

Harrastajaelokuvantekijöiden sivuja:

<http://www.dvoted.net/>

<http://www.trashvideo.org/findie/>

<http://www.indietaivas.fi/>

<http://www.pixoff.net/>

DVOTED -SIVUSTO NUORILLE ELOKUVANTEKIJÖILLE

Miika Ullakko innostui elokuvan teosta jo pikkupoikana ja on määrätietoisesti toteuttanut unelmaansa omasta elokuvasta. *Mitä meistä tuli* -elokuvallaan nuori elokuvantekijä antaa kannustavan esimerkin elokuvan teosta haaveileville nouseville kyvyille: elokuvan tekeminen on mahdollista myös harrastelijoille.

Voitte kokeilla elokuvan tekoa myös itse koulussa. Kuten Miika Ullakko ja muut nuoret tekijät, joilla ei ole varsinaista elokuvakoulutusta, voitte löytää tietoja sekä ohjeistusta elokuvan tekemiseen Internetin lukuisilta aiheelle omistetuilta sivustoilta. Seuraavassa annetaan vinkkejä elokuvan tekoon ja johdatetaan nuoria elokuvantekijöitä tukemaan perustetun **dvoted.net-sivuston** käyttöön.

Oppimateriaalin tehtävien avulla voitte harjoitella elokuvailmaisun perusteita sekä tehdä elokuvan, osia siitä tai harjoitella elokuvan teon työvaiheita koulussa.

Tehtävien tekemistä varten tarvitsette Internet-yhteyden, kynän, paperia ja mahdollisesti kamerasen ja editointiohjelman (esim. Windows Movie Maker), jos haluatte

kokeilla elokuvan tekoa käytännössä. Opettajan on hyvä tutustua dvoted-sivustoon sekä artikkeleihin edeltäkäs.

dvoted on kaikille yli 15-vuotiaille tarkoitettu maksuton elokuvan tekemiseen keskittyvä moderoitu verkkosivusto. dvoted on pohjoismaisten elokuvainstituuttien ylläpitämä. Sivustolla voi keskustella ja vaihtaa ajatuksia elokuvan tekemisestä muiden nuorten sekä ammattilaisten kanssa. dvoted-sivustolle voi ladata omia elokuviaan näyttille ja kaikki sivustolla olevat elokuvat ovat vapaasti katsottavissa esimerkiksi opetuksessa. dvoted toimii pääosin englanniksi ja pohjoismaisilla kielillä.

Tämän oppimateriaalin tehtävät on laadittu tarkoituksena hyödyntää dvoted-sivuston tarjoamaa tietoa sekä tarkastella elokuvan tekemisen prosessia *Mitä meistä tuli* -elokuvan avulla.

Mikäli koulussa toteutetaan oma elokuva tehtävien avulla, valmiin elokuvan voi ladata dvoted-sivustolle, jossa se pääsee esille kansainväliselle areenalle.

TUTUSTUMINEN DVOTED-SIVUSTOON

1. Rekisteröidy dvoted-käyttäjäksi, jotta pääset hyödyntämään sivustoa, katsomaan ja kommentoimaan elokuvia ja lataamaan sinne omia elokuviasi. Katso ohjeet ja rekisteröidy osoitteessa:
http://www.dvoted.net/index.php?option=com_content&task=view&id=48&Itemid=435&Itemid=436&lang=fi
2. Tutustu dvoted-sivuston sisältöön esimerkiksi menemällä Arena-sivulle ja klikkaamalla vasemman valikon Tag cloudia. Valitse siitä elokuva, jonka haluat katsoa.
3. Tutustu *Mitä meistä tuli* -elokuvan apulaisohjaaja Iiris Juutilaisen haastatteluun (englanniksi) dvoted-sivustolla. Mitä ajatuksia se herättää?
http://www.dvoted.net/index.php?option=com_content&task=view&id=4950&Itemid=440

LAJITYYPPI eli genre

Lajityyppi kertoo, minkälaisesta elokuvasta on kysymys. Lajityyppejä ovat esimerkiksi draama, komedia, fantasia, toiminta, western, kauhu, science fiction, trilleri, sotaelokuva tai rikoselokuva. Usein elokuvat kuuluvat moneen lajityyppiin samanaikaisesti.

1. Mieti jokaista lajityyppiä ja mikä on sille tyypillistä? Mieti esimerkkielokuvia.
2. Mihin kategoriaan *Mitä meistä tuli* -elokuva kuuluu? Miksi?
3. Etsi dvoted-sivustolta (Arena) kolme elokuvaa, jotka jokainen kuuluvat eri genreen.
4. Minkä lajityypin elokuvan haluat itse tehdä?

ELOKUVAN TEON OSA-ALUEET

dvoted-sivuston **Academy-Film Production** osuuden artikkeleissa kerrotaan yksityiskohtaisemmin, minkälainen elokuvan tekoprosessi on ja mitä kaikkea elokuvan tekemiseen tarvitaan. Tutki seuraavia osioita ja niissä olevia artikkeleita.

PREPRODUCTION eli ennakkotuotanto

Ennakkotuotanto on tärkeä vaihe, koska hyvin suunniteltu on puoleksi tehty. Kaikki alkaa ideasta, jonka jälkeen on mietittävä paikkaa, aikaa, juonta ja henkilöahmoja. Tämän jälkeen kirjoitetaan synopsis, käsikirjoitus ja kuvakäsikirjoitus. Ennakkotuotantovaiheessa mietitään myös roolitus, lavastus, puvustus, budjetti sekä kuvausluvat.

Ideointivaihe

Tämä harjoitus toimii alkusysäyksenä ja mielikuvituksen virittäjänä varsinaisen elokuvan käsikirjoittamista ajatellen. Aivoriihi pienryhmissä on hyvä tapa saada kehittäly alkuun.

1. Miettikää mahdollisimman monta TAPAHTUMAPAIKKAA. Paikat voivat olla hullunkurisiakin esimerkiksi linnunpönttö tai musta aukko. Tärkeintä on saada mielikuviutus liikkeelle. Toteutusta voi miettiä myöhemmin. Listatkaa kunkin ryhmän viisi parasta ehdotusta ja keskustelkaa niistä yhdessä.
2. Miettikää AIKAA, missä ajassa ja milloin elokuva voisi tapahtua.
3. Miettikää erilaisia tapahtumia eli TOIMINTAA. Mitä tapahtuu? Muista jälleen, että kaikki mahdolliset tapahtumat ydinräjähdyksestä muurahaisten vallankumoukseen ovat mahdollisia.
4. Yhdistelkää sattumanvaraisesti paikkoja, aikaa ja tapahtumia. Esitelkää niitä muille. Mitä mielikuvia ne synnyttävät?

Teema

Elokuvan perusongelmaa, esimerkiksi 'ydinsota uhkaa maailmaa', käsitellään jonkin teeman kautta. Teemoja voivat olla esimerkiksi ahneus, sota, rauha, vapaus: rakkaus voittaa kaiken, toivoa on aina, kaveria ei jätetä. Teema tarkoittaa elokuvan suuria ajatuksia ja linjauksia.

1. Mitkä ovat elokuvan *Mitä meistä tuli* teemat?
2. Kenen näkökulmasta elokuva on kerrottu?
3. Mitkä ovat oman elokuvasi teemat?

Henkilöt

Lue artikkeli *Tips for the screenwriter* (Vinkkejä käsikirjoittajalle). Henkilöhahmojen luominen on elokuvan kiinnostavuuden kannalta erittäin tärkeää.

1. Katso artikkelista ohjeita päähenkilöä (protagonist) silmälläpitäen.
2. Mikä on *Mitä meistä tuli* -elokuvan henkilögalleria? Tee lyhyt kuvaus jokaisesta keskeisestä henkilöstä sekä sivuhenkilöstä. Käytä artikkelin

kysymyksiä apunasi ja mieti mm. ikää, luonteenpiirteitä, koulutustaustaa, työhistoriaa, perhehistoriaa ja mikä motivoi henkilöä.

3. Mikä on elokuvassa henkilöiden päämäärä? Mikä heitä motivoi toimimaan?
4. Minkälaisia vaikeuksia henkilöiden eteen tulee? Miten he niistä selviytyvät?
5. Mikä rooli oli tarpeellinen tai tarpeeton juonen kannalta?
6. Mieti hyvis/pahis -asetelmaa elokuvissa, myös *Mitä meistä tuli* -elokuvassa. Miksi molempia tarvitaan?
7. Valitse dvoted -sivustolta jokin elokuva, jonka roolihahmoja analysoit. Miten olisit kehittänyt henkilöitä?

Juoni (Plot)

Juonen avulla kerrotaan elokuvan tarina ja selvitetään tapahtumien kulku. Elokuvassa on yleensä yksi pääjuoni ja yksi tai useampi sivujuoni. Juonenkäännteet ovat elokuvan käännekohtia, joiden kautta tarina muuttaa suuntaansa ja etenee.

Juoni voidaan yksinkertaistaen jakaa kolmeen osaan: esittely (alku), kehittäminen (keskikohta) ja loppuratkaisu (loppu).

Alku: Elokuvan alussa esitellään henkilöt, tapahtumapaikka ja ongelma esim. kaupungissa tapahtuu kummia, kruununjalokivet varastetaan, läheinen kuolee. Tämä ongelma on se syy, jonka vuoksi elokuva on ylipäättänsä tehty ja minkä selvittäminen vie elokuvan juonta eteenpäin.

Keskikohta: Kehittelyjaksossa mukaan tulee uusia esteitä, ehkä henkilöitä ja paikkoja sekä juonenkäännteet syvenevät.

Loppu: Loppuratkaisu on elokuvan huippukohta, missä elokuvan pääongelma ratkaistaan ja tarina saatetaan loppuun.

Juonen tarkempi analyysi:

- Alkusysäys: Lyhyt tapahtuma, josta koko elokuvan juoni lähtee liikkeelle.
- Esittelyjakso: Esitellään elokuvan

tärkeimpiä henkilöitä, heidän taustojaan, ympäristöään sekä vihjaillaan tulevista ongelmista ja ristiriidoista.

- Syventäminen: Jaksossa kerrotaan enemmän elokuvan henkilöistä ja ongelmista. Henkilöhahmojen motiiveja selitetään tarkemmin, miksi he toimivat niin kuin toimivat. Mukaan voi tulla uusia sivuhenkilöitä.
- Ristiriitojen kärjistyminen: Ongelmat kärjistyvät huippuunsa (usein nopeatempoinen action-kohtaus).
- Ratkaisu: Tämä on elokuvan huippukohta, missä saamme vastaukset kysymyksiimme, miksi tapahtui mitä tapahtui ja miten ongelmat saatiin ratkaistua.
- Häilytys: Aivan elokuvan lopussa oleva jakso, jossa voimme eläytyä henkilöiden tunteisiin ja ehkä nähdä jotakin henkilöiden tulevaisuudesta.

1. Lue artikkeli *Master Plots* (Academy-Preproduction). Listaa pääjuonet ja tee niistä yhteenveto. Pohdi niitä luokassa. (the quest=etsijä/sankari, the underdog=altavastaja, maturation=kasvukertomus)
2. Miettikää esimerkkielokuvia, jotka kuuluvat kuhunkin kategoriaan.
3. Mikä oli *Mitä meistä tuli* -elokuvan juonityyppi sekä juonenkulku?
4. Mikä oli pääjuoni ja mitkä sivujuonia? Mitä merkitystä sivujuonilla oli?
5. Juoneen voi kuulua myös mm. etuumia (ennakointi) tai takaumia. Oliko niitä *Mitä meistä tuli* -elokuvassa? Keksi muita esimerkkielokuvia, joissa on etuumia tai takaumia.
6. Kehitelkää oma juoni pienryhmissä ja keskustelkaa yhdessä, mikä kehittelemässänne juonessa toimii ja mikä ei. Muistelkaa ensimmäistä tehtävää: paikka, aika, tapahtuma. Tämän lisäksi valitaan henkilöt. Mieti mikä on elokuvasi alku, keskikohta ja loppu sekä mitä lajityyppiä elokuvasi edustaa. Kehittelyyn kannattaa käyttää noin 10-20 minuuttia aikaa. Lyhyt aika pakottaa keskittymään oleelliseen.

Synopsis

Synopsis on enintään yhden A4-kokoinen selostus elokuvasta. Se on lyhyt ja ytimekäs, mutta kiinnostusta herättävä. Synopsiksesta tulee selvitä elokuvan henkilöt, juoni, pääsanoma, tyylilaji ja tärkeimmät kohtaukset. Se on tiivistelmä elokuvasta, mitä tapahtuu, missä tapahtuu ja kenelle tapahtuu.

1. Selvitä dvoted-sivustolta, mitä synopsiksella tarkoitetaan. Artikkelit: *The screenwriters: What is?* ja *Some synopsis examples*
2. Katso esimerkkejä synopsiksista ja keskustelkaa niistä?
3. Kirjoita *Mitä meistä tuli* -elokuvan synopsis.
4. Kirjoita oma synopsis elokuvaasi ja keskustelkaa niiden synnyttämistä mielikuvista luokassa.

Käsikirjoitus (script)

Ennen elokuvan kuvaamista on mietittävä tarkkaan, miten tarina voidaan kertoa niin, että katsojan mielenkiinto pysyy yllä koko ajan. Siihen tarvitaan käsikirjoitusta.

Käsikirjoitukseen kirjoitetaan elokuvan kohtaukset, joista juoni eli koko elokuvan tarina muodostuu, sekä henkilöiden vuoropuhelu eli dialogi. Kohtaus on tapahtuma tietyssä ajassa ja paikassa. Kun aika tai paikka muuttuu, kohtaus vaihtuu. Käsikirjoituksen rakenne muodostuu yleensä alusta, keskikohdasta ja lopusta.

Elokuvassa keskeistä on TOIMINTA ja PYRKIMYS johonkin, esimerkiksi kylän pelastaminen pahan kynsistä, miehen rakastuminen naimisissa olevaan naiseen tai vaikkapa aarteiden löytäminen. Loppujen lopuksi monet elokuvat perustuvat tällaisiin yksinkertaisiin tarinoihin, mutta se miten tarina esitetään, tekee elokuvasta mielenkiintoisen tai sitten ei. Toiminta ja toiminnan eteen tulevat esteet (ydinsota, sairaus, pahis, menneisyys jne.) sekä esteiden yli pääseminen ovat elokuvaa eteenpäin vieviä voimia.

1. Mikä kohtaaus jäi mieleesi elokuvasta *Mitä meistä tuli*? Miksi?
2. Mitä kohtauksia olisi voinut jättää pois? Miksi?
3. Oliko elokuvassa koskettavia, kliseisiä tai kiinnostavalla tavalla toteutettuja kohtauksia? Mikä tekee kohtauksesta koskettavan tai kliseisen?
4. Minkälaista elokuvan tarinaa eteenpäin vievää toimintaa *Mitä meistä tuli* -elokuvassa oli?
5. Valitse kohtaaus elokuvasta ja kirjoita se uudelleen. Miten tarina olisi mielestäsi voinut mennä? Mieti myös ketä kohtauksessa on ja kenen näkökulmasta se kerrotaan. Yksi A4-arkki kirjoitettua tekstiä vastaa noin yhtä minuuttia elokuvassa.
6. Miten eri kohtausten rytmi ja tempo vaihteli? Etsi esimerkkejä tempoltaan erilaisista, mutta samaa tyyliä edustavista elokuvista dvoted-sivustolta (Arenalta).
7. Kirjoitakaa 1-2 minuutin kohtausta omaan elokuvaanne ottaen huomioon edellä mainittuja asioita.

Lue Monica Rolfnerista kertova artikkeli *Writing is rewriting (Kirjoittaminen on uudelleen kirjoittamista)*.

1. Minkälaisia ohjeita Monica Rolfner antaa käsikirjoittamisesta?

Kuvakäsikirjoitus (storyboard)

Kuvakäsikirjoitus auttaa hahmottamaan elokuvan visuaalista ilmettä. Tutustu dvoted-sivustolla oleviin artikkeleihin ja ohjeisiin kuvakäsikirjoituksesta (Film production-Pre-production).

Kuvakäsikirjoitus on kuin sarjakuvastrippi, josta näkee kuva kovalta elokuvassa käytettävät kuvakoot, kuvakulmat, toiminnan suunnan (nuolet) ja kameran liikkeen, kuten zoomaus ja panorointi (kameran liike sivusuunnassa).

Sinun ei tarvitse olla hyvä piirtäjä tehdäkseen kuvakäsikirjoituksen, vaan tikku-ukkoilla ja nuolilla pystyy selventämään samat asiat kuin hienoilla piirroksillakin.

1. Mikä on kuvakäsikirjoitus? Lue edellä mainitut artikkelit.
2. Tutki muiden tekemiä kuvakäsikirjoituksia.
3. Tee kuvakäsikirjoitus valmiin kohtauksen perusteella piirtämällä nopeasti jokainen kuva tikku-ukkoja käyttäen. Voit käyttää joko *Mitä meistä tuli* -elokuvan traileria tai valitsemaasi dvotedin elokuvaa.
4. Tee oma kuvakäsikirjoitus kirjoittamaasi kohtaukseen.
5. Tutustu elokuvassa käytettäviin kuvakokoihin esim. http://mediakompassi.yle.fi/0-3-luokkalaiset/tarinamaailma/kuva/kuva_koko

Lavastus (set design) ja puvustus (costumes)

1. Miten elokuva *Mitä meistä tuli* oli lavastettu ja puvustettu?
2. Lue artikkeli dvoted-sivustolta *Kurkistus kulisseyhin* sekä katso siihen liittyvä elokuva. Keskustelkaa näkemästäne.
3. Minkälaista lavastusta ja rekvisiittaa tarvitset omaa elokuvaasi varten ja miten aiot ne toteuttaa?

PRODUCTION eli tuotanto

Tuotannon tässä vaiheessa käsikirjoitus on valmiina ja nyt on tarpeen miettiä, miten elokuvan visuaalisuus toteutetaan.

Sitä ennen on kuitenkin hyvä pohtia elokuvan eri ammattirooleja sekä kalustoa.

1. Mieti minkälaisia rooleja/ammatteja elokuvan tekemiseen tarvitaan. (Ohjaaja, tuottaja, kuvaaja, äänittäjä, valaisu, tuotantopäällikkö, kuvaussihteeri, lavastaja, maskeeraaja.)
2. Minkälaisia ominaisuuksia esimerkiksi ohjaaja ja tuottaja tarvitsevat?
3. Etsi dvoted-sivuston Mentor-sivulta sinua kiinnostava ammattilaiskuvaus. Kerro mitä ammattikuva sisältää ja miksi se kiinnosti sinua?
4. Mieti minkälaista kalustoa tarvitaan

elokuvan tekemiseen? (Kamera, valot, äänityslaitteet, editointilaitteet.)

5. Etsi dvoted-sivustolta lista tahoista, joista voit Suomessa saada käytännön apua elokuvan tekemiseen. Käy katsomassa linkkejä.

Kuvaus

Seuraavassa on muutamia ajatuksia kuvauksesta. Näitä kannattaa harjoitella kameran kanssa, jotta kameran käyttö tulee tutuksi ja ymmärrys esimerkiksi kuvakulmista ja kuvakoosta syvenisi. Eli kuvaa, katso ja analysoi.

Voit tutustua myös seuraaviin artikkeleihin dvoted-sivustolla: *Directing: The use of action-verbs* ja *Ragna Jorming Q & A*. Katso myös dvoted-esimerkkielokuvia oppimateriaalin lopussa.

1. Kuvakulma: Mieti ja kokeile kuvaamalla minkälaisesta kuvakulmasta kohdetta voidaan kuvata ja minkälaisen vaikutelman eri kuvakulmat antavat.
 - Yläkulma- kuvataan ylhäältä alaspäin
 - Alakulma-kuvataan alhaalta ylöspäin
 - Tasokulma-ihmissilmän korkeudella
2. Kameran asema: Mieti ja kokeile kuvaamalla ja pohdi eroja.
 - Kamera näyttelijän paikalla, eli kamera "näkee" näyttelijän silmin.
 - Kamera on tarkkailija, joka kuvaa näyttelijää (tämä on yleisin).
3. Etsi tai muistele kiinnostavaa kuvakulmaa tai kameran asemaa valitsemastasi elokuvasta.
4. Kameran liike: Millä lailla kameraa voidaan liikuttaa ja mitä se lisää kohtaukseen? Kokeile kuvaamalla.
 - Panorointi: kameran liike tapahtuu sivulta sivulle pysty akselin ympäri
 - Tilttaus eli pystypanorointi: kameran liike tapahtuu alhaalta ylös tai päinvastoin pystysuuntaisesti
 - Kamera-ajo: kameraa liikutellaan paikasta A paikkaan B esimerkiksi kiskoilla.

Valaistus

Elokuvavalaistuksen tarkoituksena on luoda erilaisia tunnelmia, paikkoja, tiloja ja aikaa. Oleellista on valon ja varjon suhde sekä mistä suunnasta valo tulee (esim. kauhu elokuvat, vanhat suomalaiset mustavalkoiset elokuvat, film noir).

1. Lue seuraavat artikkelit dvoted-sivustolla saadaksesi yleiskuvan valaistuksesta: *Lighting - The Overlooked Discipline* (Valaisualiarvostettu ammatti) ja *The common types of lighting* (Yleiset valaisintyyppit).
2. Katso esimerkkielokuvia dvoted-sivustolta (ks. esim. oppimateriaalin lopussa) ja pohdi niissä olevaa valaistusta. Miten se on toteutettu ja mitä sillä on yritetty saavuttaa?
3. Miettikää jotakin kohtausta *Mitä meistä tuli* -elokuvassa. Miten tekijät olivat käyttäneet ja mahdollisesti toteuttaneet valaistuksen (esimerkiksi ulkokohtauksissa illalla).
4. Mieti miten voit valaista oman kohtauksesi? Mihin aikaan päivästä kuvaat, minkälaisia valoja käytät (luonnonvalo, työmaavalot, taskulamppu, kodinvalaistus...).

Äänitys

Äänityksessä voidaan käyttää kameran mikrofonia tai erillisiä mikrofoneja kuten ns. nappimikrofonia, joka kiinnitetään puseronkaulukseen, kädessä pidettävään tai puomin varassa pidettävään mikrofoniiin.

Seuraavat seikat ovat oleellisia äänityksessä:

- Näyttelijöiden pitää puhua kuuluvalla ja selkeällä äänellä.
- Äänilähteen pitää olla tarpeeksi lähellä mikrofonia.
- Mieti myös missä ääniympäristössä aiot kuvata, esimerkiksi vilkkaasti liikennöidyn tien varrella tai kosken partaalla ei kannata kuvata.
- Taustääni on hyvä olla olemassa, koska kaikkialla on ääntä. Taustääni voi olla esimerkiksi metsän huminaa

tai kaupungin ääniä ja se voidaan äänittää erikseen.

- Puhetta voidaan myös jälkiäänittää, mutta silloin se on vaikeampi synkronoida kuvan kanssa.
- Ns. pisteääniä, kuten koiran haukuntaa tai askeleita, voi äänittää erikseen.

POST PRODUCTION eli jälkituotanto

Jälkituotantovaiheessa elokuva leikataan eli editoidaan. Äänitehosteet ja musiikki lisätään elokuvaan tässä vaiheessa.

Leikkaus

Yleensä leikkauksen tarkoituksena on yhdistää kuvat jatkuvaksi kuvavirraksi ja soljuvaksi kerronnaksi, niin ettei katsoja kiinnitä leikkauskohtiin huomiota. Leikkauksen rytmin avulla pystytään myös luomaan erilaisia tunnelmia (kiire, seesteisyys, jännitys).

1. Lue artikkeli *A Shortcut to Editing* (Oikotie editointiin).
2. Mitä tekniikkaa tarvitset, jotta voit editoida elokuvan? Tutustu myös koulussa oleviin editointiohjelmiin.
3. Mitä on off-line ja on-line -leikkaus?
4. Miettikää elokuvan *Mitä meistä tuli* leikkauksen rytmiä? Mitä sillä oli pyritty saamaan aikaan?

Äänimaailma ja musiikki

Äänten ja musiikin tarkoituksena on luoda tunnelmaa ja korostaa tapahtumia (esim. kauhuelokuvat, piirretyt). Useissa elokuvissa äänillä tai tunnussävelmillä on keskeinen asema, jota toistetaan tietyn tapahtuman tai henkilön kohdalla (James Bond, Star Wars, Väiski Vemmelsääri)

1. Lue artikkeli *Sounds Good - the basics of film sound* (Hyvältä kuulostaa – elokuvaäänen perusteet). Miettikää mikä merkitys musiikilla ja äänillä on elokuvissa? Keksikää esimerkkejä (*Tappajahai, Titanic...*).
2. Minkälainen oli *Mitä meistä tuli* -

elokuvan äänimaailma?

3. Lue myös artikkeli: *The foley artist makes curtains wave like the wings of an angel* (Foley-artisti saa verhot heilumaan kuin enkelin siivet) ja pohdi minkälainen äänimaailma sinun kohtauksessasi/elokuvassasi on? Keksi erilaisia tapoja toteuttaa ääniä.
4. Tutustu dvoted-sivustolla kohtaan *Music & Copyright/ Tekijänoikeudet*. Mitä tulee ottaa huomioon musiikin käytöstä omissa elokuvissa?

DOCUMENTARY eli dokumenttielokuva

1. Mitä eroa on dokumenttielokuvalla ja fiktioelokuvalla?
2. Etsikää dvoted-sivustolta dokumenttielokuvia ja pohtikaa, mikä tekee niistä dokumenttielokuvan?
3. Mistä aiheesta haluaisit tehdä dokumenttielokuvan?

FUNDING eli rahoitus

Mitä meistä tuli elokuvan tekijät eivät saaneet julkista rahoitusta elokuvaansa ja se oli ns. indietuotanto.

1. Katso dvoted-sivustolta, minkälaisia rahoitusmahdollisuuksia on olemassa.
2. Mitä tarkoittaa indie-tuotanto?
3. Mitä muita rahoituskeinoja keksit?

AJATUKSIA JA UNELMIA ELOKUVANTEKEMISESTÄ

1. Minkälaisen elokuvan haluaisit tehdä?
2. Mikä on paras näkemäsi elokuva? Miksi? Mieti oppimaasi, miten elokuvien juonta, henkilöitä ja visuaalista maailmaa rakennetaan.
3. Mikä elokuvan tekemisessä on helppoa ja mikä vaikeaa?
4. Miten nuoria elokuvatekijöitä voitaisiin auttaa ja kannustaa?

Tässä Miika Ullakon ajatuksia elokuvan tekemisestä:

"Ohjaajan on ehdottomasti tiedettävä mitä haluaa. Hyvä ohjaaja pystyy herättämään

luottamuksen tiimissä, ja tulee monenlaisten ihmisten kanssa toimeen. Ohjaajan on myös oltava oikeista syistä työssään, eli ohjaajan täytyy ehdottomasti haluta tehdä elokuva juuri siitä aiheesta mitä työstää.

Luovaa mieltä ei saisi rajoittaa tai lytätä. Esimerkiksi veljeni oli 5-vuotias kun aloitti kuvaajana elokuvissani. Faija antoi uuden videokameran käyttöön, vaikka varmasti aavisti, ettei se kauaa meidän käsittelyssä kestäisi. Tuolloin kuvatut elokuvat ovat kuitenkin varmasti yhtä arvokkaita kuin perhevideot, mitä kameralla kuvattiin. Avustakaa toisianne.

Mitä meistä tuli on tehty halvimmilla mahdollisilla laitteilla (esim. kamera alle tonnin). Tekijätiimin ei tarvitse olla iso (esim. 3 riittää), mutta heitä tulisi oikeasti kiinnostaa leffanteko. Eli into on tärkeintä.”

Muutamia esimerkkielokuvia dvoted.net-sivustolta:

- Lavastus, puvustus, valaistus: *Världen utanför*, Kesto 8:10
- Mustavalkoinen, valaistus, lajityyppi: *Nachtessen*, Kesto 3:00
- Kuvakulmia, kamerankäyttö, mustavalkoinen: *Hetki lyö*, Kesto 3:00
- Ääni, musiikki: *Everything is poetry baby*, Kesto 15:00
- Tyyllilaji, juoni, rakenne: *One minute* Kesto 1:00
- Juoni, henkilöt, kuvaus, valaisu: *Siste stopp*, Kesto 7:56
- Kuvakulmat, juoni, tyyllilaji, musiikki: *Kub*, Kesto 9:40
- Juoni, kamera-ajo, kuvattu yhdellä otoksella: *Paljon onnea minä*, Kesto 2:00
- Klassinen lyhytelokuvan rakenne: *Fisk*, Kesto 5:00

SANASTOA

Protagonist – päähenkilö

Antagonist – vastustaja

Plot – juoni

Master plot – pääjuoni

Script, screenplay – käsikirjoitus

Scriptwriting – käsikirjoittaminen

Backstory – taustakertomus

Three-act plot – kolminäytöksinen juoni

Quest – etsijä/sankari

Underdog – altavastaja

Maturation – kasvukertomus

Scene – kohtaus

Dialogi – kahden tai useamman ihmisen vuoropuhelu

Turning point – käännekohta

Pre-production – ennakkotuotanto

Production – tuotanto

Post-production – jälkituotanto

Storyboard – kuvakäsikirjoitus

Frame – yksi kuva (1minuutissa on 24 kuvaa)

Director – ohjaaja

Producer – tuottaja

Dolly – kameravaunu kamera-ajaja varten

Camera angle – kamerakulma

Cutpoint – leikkauskohta

Shooting – kuvaukset

Timeline – aikajana

Set design – lavastus

Editing – elokuva leikkaaminen

Rough cut – raakaleikkaus

Spot effect – pisteääni

Foley-artist- henkilö, joka äänittää ja tekee tehosteäännet jälkikäteen elokuvaan

Oppimateriaalin on laatinut
mediakasvattaja Christa
Prusskij

Oppimateriaalin on tuottanut
Koulukino ja dvoted.